

Liite 8: Koulun toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen

KOULUN TOIMINNAN JATKUVA ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Yleistä koulutuksen arvioinnista

Kouluilla on ollut lakisääteinen toiminnan arviointivelvoite alkaen vuodesta 1999: Lukiolain (629/1998) 16 §:n mukaan koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata lain tarkoituksen toteutumista ja tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Arvioinnin tehtävä on tukea koulutuksen järjestäjiä, kuntia, kouluja ja opettajia kasvat- ja opetustyössä. Arviointi on ennen kaikkea suunnittelun, opetuksen ja kehittämisen väline. Sen avulla nähdään, kuinka valittu koulutuspolitiikka on onnistunut. Arvioinnin tulokset antavat tärkeää tietoa oppimisesta, opetuksesta, kouluista sekä koulutusjärjestelmän toimivuudesta niin päätöksentekijöille, kouluille, oppilaitoksille, huoltajille kuin kuntalaisillekin. Lisäksi valtion keskushallinnon on oltava perillä koulutuksen tasosta sekä taloudellisista että koulutuspoliittisista syistä.

Tavoitteet, joita arvioidaan, nousevat muun muassa opetusta sitovista säädöksistä (lait, asetukset), opetushallituksen määräämistä opetussuunnitelman perusteista, kunnan strategioista sekä talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä opetustoimen kehittämissuunnitelmasta.

Arviointi jakautuu paikallisella tasolla koulujen sisäiseen toimintaan kohdistuvaan itsearviointiin, joka on koulujen vastuulla ja tehtävänä sekä koulutuksen järjestäjän arviointiin, josta vastaa sivistyslautakunta. Lisäksi kunnalla on velvollisuus osallistua ulkoiseen arviointiin esimerkiksi valtakunnalliseen opetushallituksen toteuttamaan sekä kansainväliseen arviointiin.

Arvioinnin periaatteet

1. Arviointi perustuu lainsäädäntöön, lukion opetussuunnitelman 2016 perusteisiin ja lukioiden maakunnallisiin laatukriteereihin.
2. Arvioinnin avulla kehitetään opetuspalveluita, taataan tarvittavat resurssit laaduka- kaan opetus- ja kasvatustyön tekemiseen sekä suunnataan resursseja kehittämistä vaativiin kohteisiin.

3. Arviointitulosten analysoinnissa otetaan huomioon arvioitavan kohteen toimintaympäristö eli taustatekijät.
4. Arvioinnissa tavoitteena on, että käytettävä tieto on
 - a. mahdollisimman luotettavaa ja vertailukelpoista
 - b. oikea-aikaista ja oikein kohdistettua
 - c. monipuolisesti ja systemaattisesti koottua.
5. Arvioinnissa pyritään mahdollisimman suureen avoimuuteen siten, että arvioitavat tietävät arvioinnista, kaikille arviointiosapuolille tiedotetaan arvioinnin perusteet ja kaikilla osapuolilla on mahdollisuus esittää omat näkemyksensä arvioinnista ja sen tuloksista.
6. Arvioinnissa ei julkisteta sellaisia arviointituloksia, jotka voivat vahingoittaa arviointikohdetta.
7. Arviointi on johtamisen ja koulun toiminnan kehittämisen apuväline.

Kaupunginvaltuusto, -hallitus ja sivistyslautakunta määrittelevät koulutuksen tavoitteet sekä raamit. Keinot ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat koululaitoksen itsensä harkittavissa. Tarkastuslautakunta, sivistyslautakunta, kaupunginhallitus ja -valtuusto taas arvioivat tavoitteiden saavuttamista eli sitä, miten ja missä määrin koulu on toteuttanut kunnan asettamia tavoitteita.

Opetuspalveluiden hallinnolla ja koululla on tarve saada parempaa ja analysoidumpaa tietoa omasta tilasta ja toiminnasta toteuttaessaan yhteisen kunnallisen koulutuspoliittisen päätöksenteon tasolla tärkeiksi nähtyjä päämääriä ja tavoitteita. Opetuspalveluissa on käytössä toiminnan kehittämisen, suunnittelun ja ohjaamisen työvälineenä ns. BSC eli tasapainotettu mittaristo. Tätä kautta toiminta- ja taloussuunnitelmaan saadaan tavoitetasot, keinot ja arviointitavat.

Käytännön toteutuksessa hyödynnetään kaupungin Zef Solutions -yritykseltä ostamaa lisenssiä internetpohjaisiin arviointikyselyihin.

Arvioinnin johto

Arviointia johtaa eri koulujen rehtoreista/opettajista sekä tarkastus- ja sivistyslautakuntien edustajajäsenistä koottu sivistyslautakunnan nimeämä arviointityöryhmä. Sivistystoimenjohtaja toimii ryhmän sihteerinä. Sivistyslautakunta nimittää ryhmän valtuustokausittain.

1. Ulkoinen arviointi – koulun ulkopuolinen taho arvioi.

– Opetushallitus, lääninhallitus, muut ulkopuoliset opetusviranomaiset

Opetushallitus huolehtii lainsäädännön nojalla arvioinnin kehittamisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Koulu osallistuu Opetushallituksen, aluehallintoviraston ja muiden opetusviranomaisten määräämiin arviointeihin. Koulu valikoituu otokseen, jolle kysely lähetetään. Nämä tulokset tulevat tiedoksi sivistyslautakunnalle.

Käsittely koulussa:

- rehtori/johtaja käsittelee tulokset yhdessä kyseisen aineen/aineiden opettajan kanssa
- mikäli aihe vaatii (esim. oppimaan oppiminen), käydään läpi koko opettajakunnan kanssa
- koulu suunnittelee, miten käy tulokset läpi opiskelijoiden kanssa
- muu julkaiseminen on koulun harkinnassa
- koulu toteaa hyvät asiat ja heikkoudet, joiden parantamiseksi tehdään suunnitelma

2. Kunnan oma arviointi

A. Lautakuntatason arviointi

Lautakunta asettaa vuosittain ryhmän, joka arvioi opetuspalveluita lukioiden maakunnallisten laatukriteereiden "Koulutuksen järjestäjä" -osioiden pohjalta laadittujen kysymysten mukaisesti.

Arviointi toteutetaan ns. CAF-menetelmää soveltaen arviointipäivänä siten, että ryhmä kokoontuu huhtikuussa yhden työpäivän ajaksi vastaamaan edellä esitettyjen kriteerien sisältämiin kysymyksiin. Tulokset toimitetaan sivistystoimen arviointityöryhmälle.

Sivistystoimen arviointityöryhmä kokoaa koulutuksen järjestäjän sekä koulujen arviointitiedot toukokuussa. Niiden pohjalta ryhmä esittää kesäkuussa sivistyslautakunnalle mahdollisia seuraavan lukuvuoden painopiste- tai resursointikohteita.

Sivistystoimenjohtaja vierailee vuosittain kouluilla tutustumassa henkilöstöön, heidän työhönsä sekä koulun olosuhteisiin ja keskustelemassa ajankohtaisista aiheista.

B. Koulun tason arviointi

Koulu järjestää huhtikuun aikana arviointipäivän ns. CAF-menetelmää soveltaen. Rehtori nimeää ryhmän, johon kuuluu edustajia opettajista, opiskelijoista, huoltajista sekä mahdollisesti muusta koulun henkilökunnasta. Ryhmä kokoontuu huhtikuussa yhden työpäivän ajaksi vastaamaan lukioiden maakunnallisista laatukriteereistä johdettuihin kysymyksiin. Koulun laatuedustaja organisoii päivän, kokoaa tulokset ja toimittaa ne sivistystoimen arviointityöryhmälle. Opettajille otetaan sijaiset, huoltajille maksetaan toimituspalkkio (120 €) sekä matkakulut.

Koulu laatii elokuun loppuun mennessä toimintasuunnitelman. Siinä asetetut tavoitteet ja arviointikohteet nousevat sivistystoimen kehittämissuunnitelman vuosittaisesta toimenpideoasasta sekä koulun oman arviointipäivän tuloksista. Ne esitetään BSC-korttina.

Koulu laatii elokuun loppuun mennessä edellisen lukuvuoden toimintakertomuksen, jonka se toimittaa sivistyslautakunnalle.

Rehtori käy kehittämiskeskustelut alaistensa kanssa lukuvuoden aikana esimerkiksi opetussuunnitelman pohjalta.

Rehtori suorittaa vuosittain säännöllistä opetuksen seuraamista saadakseen lisätietoa koulun opetus- ja kasvatustyön sujumisesta seuraavasti koulun opettajamäärän mukaan:

- 2–3 opettajaa, 2 seurantakertaa
- 4–9 opettajaa, 4 seurantakertaa
- 10–15 opettajaa, 6 seurantakertaa
- yli 15 opettajaa, 8 seurantakertaa

Seurannat raportoidaan toimintakertomuksessa.

C. Opettajan itsearviointi

Opettaja arvioi omaa työtään kyselyillä oppilaille ja huoltajille. Opettajat ottavat säännöllisesti kurssipalautetta oppiaine- ja kurssikohtaisesti.